

267 G. A. UHLENIUS - J. V. SNELLMAN 7.XI 1844
HUB, JVS handskriftssamling

Min Heders Broder!

10 Din Tidning, Saima, har uti flere Numror innehållit omdömen och reflexioner dels om ställningar och förhållanden uti vårt land, dels om politiska förhållanden i allmänhet, af den beskaffenhet, att de framkallat vederbörandes misshag och att fråga till och med lärer hafva blifvit väckt angående Tidningens indragande. Af aktning för Din personlighet och för Tidningens duglighet i öfrigt har man likväl härintills sett, genom fingerna med saken. Men då sednast N:o 43. af Saima gifvit mer än vanliga anledningar till obelåtenhet och N:o 44. icke heller saknar sin sälta, så har man nu till en början auctoriserat mig, att in bona fide et caritate göra Dig uppmärksam på det anmärkta förhållandet, i hopp om att detta sålunda kunde, utan vidare omgång, för framtiden rättas. Hvarom icke, så har Du att skylla Dig sjelf för den ledsamma påföljd, ett sådant fortsatt förhållande kan medföra. Jag bör sluteligen tillägga, att hitintills Du ensam undgått obehagligheter för 20 Saimas utfall, men att dessa obehagligheter ingalunda uteblifvit för dem, som för handhafvandet af Tidningens granskning stått uti någon, antingen närmare eller, aflägsnare, ansvarighet.

Med sann tillgifvenhet och högaktning

Din
vän och trojnenare
G. A. Uhlenius.

Hfors, d. 7. Nov. 1844.

30

268 J. R. TENGSTRÖM - J. V. SNELLMAN 16.XI
1844
HUB, JVS handskriftssamling

Helsingfors d. 16 Nov. 1844.

Bästa Bror!

40

Jag börjar med de hjertligaste tacksägelser så väl för Brors vänskapsfulla mottagande i somras, som för de spår af deltagande jag sedan rönt i Brors skrivelser till Pappa och Castrén. Det är äfven endast detta deltagande, som gjort att jag ej längre kunnat hålla tillbaka det moln af meddelanden, som allt mera skockat sig öfver mig, ehuru jag vet huru upptagen och dyrbar Brors tid är.

10 O, kunde Bror sjelf vara här nu tillstädes och se huru här lefves, se det vetenskapliga lif här blomstrar vid Universitetet, den anda här råder i studier bland äldre och yngre; - då är jag öfvertygad om att Saima skulle stöta ännu skarpare i sitt horn, än hon gjort det, för att jag det sofvande släktet ur sin eviga sömn. Dock nej, Saima har stött efter förmåga, deri ligger ej felet och våra litterati ha blifvit helt yrvakna; en obehaglig dröm har stört deras nattliga ro, de ha gnuggat sig i ögonen och till hälften med undran, till hälften med förargelse sett efter, om de verkligen sett rätt. Nu tyckes åter en del lugnt laggt sig i ro

på sin andra sida, en annan har tagit humeur öfver det ovanliga, demokratiska, revolutionära i bladets ton. De ha brutit ut i raseri öfver att hon vågat måla huru millioner äro i elände, för att några tusen, mest förtjenstlösa, njuta frukterna af deras möda; och lågat af vrede öfver att en landttös vågat sätta sig till doms öfver vidtberömda höglärda Herrars ännu vidtberömdare, höglärdare förehafvanden. Hvad de minst kunna förlåta henne är att hennes tankar blifvit spridda i det stora publikum. Det är brottslingens smärt-rop: Odi profanum vulgus. – Hos ungdomen, deremot har gnistan slagit eld och flammats upp i en låga, som jag tror aldrig brunnit der klarare och heligare för fosterland 10
och nationalitet. Men hvar skola vi söka yttringen af en sådan känsla? På nationsfesterna? Ja der finns den stegrad till entusiasm. Men för öfrigt? Förgäfves irrar den spanande blicken öfver vetenskapens, skönhetens och konstens fält. Allt är öde och tomt. Knappt synas åt något dera hållet svaga försök, knappt förnimmas ljus, som vilja »något verka i världen». Hvad har jag för nytta af det eller det, sådana ord höras deremot oftare. Men nationalkänsla ha vi alla! Jag vill ej längre fortsätta denna teckning, så att det kunde få utseende af att jag uppdragit den med glädje och ej med blödande hjerta, såsom jag vet det med mig. Det tjenade äfven till intet, då jag är öfvertygad att Bror sjelf 20
ej hyser mera sanguiniska tankar om oss, docentes & discentes. En blick på Index praelectionum och en granskning af de akademiska personligheterna gifva den bästa måttstock för det andliga lifvets inom Universitetet bedömande.

Glädjande är det emellertid att se att en känsla för något ädlare lif vaknat hos de unga och har det vaknat skall det ej dröja att ge sig luft och utträda i handling. Men huru skall den yttra sig? – Jag måste tillstå att jag ej riktigt fattat meningen af Brors varma bref till Castrén. Skall finska språket genom ett maktspråk drifvas in och alla andra intressen så länge dö ut? Verkar ej Castrén, Lönnroth, Runeberg, Nordström, 30
och Bror sjelf, mera för nationaliteten, än alla lärare i finska språket och alla författare derpå tillsammantagna? Och hvarigenom? Genom att sprida bildning och höja folkets förtroende till sin förmåga, genom att lära det akta sig sjelf. Wisseligen – »de herrligaste volumer skola vexa upp på en dag, om nationen den dagens morgon vaknat till medvetande». Men skall då morgonen bryta in utan någon dagning, skall solen träda fram ur sin natt, utan någon morgonrodnad? Det är denna morgonrodnad till ett friskare lif vi hälsa i de män, som ligga oss dyrbarast om hjertat, må de arbeta på hvilken väg, som helst. Gif 40
finska folket en historia, gif det förtroende till sina krafter, gif det mod att våga något stort, tron att det kan något åstadkomma, uppfostra det till andligt lif, låt bildningens sol värma dess hårda sinne! – då ... Men hvartill den djupa, abstrakta känsla, som lär inom oss själva och ej kan gå ut? »Völker, die inwendig nicht rein sind, bekommen nach allen Amputationen nur Rückfälle» säger Vischer i anledning af Herwegh; – och vidare: »Erziehe man die Völker von unten herauf zu Menschen, so werden sie endlich persönlich werden; Volksbildung thut uns Noth. Ein guter Schulmeister wirkt mehr für die Freiheit, als Bände Herwegh'scher Gedichte.» Bror kan ej missförstå mig så, att det ej äfven var min mening att framförallt det finska språket må göra sig gällande. 50
Tvertom. Såväl språk, som historie och allt fosterländskt i allmänhet äro målet, för hvilket vi äro skyldiga och villiga att offra lif och krafter; men huru skall jag gifva denna riktning lif, om ej den får det af ett allmänt i allt sig uppenbarande andligt lif eller skall det sättas deri, såsom det, hvilket den galvaniska stapeln sätter i liket? Byggnaden

måste få en basis och sträfvandet skaffa sig erkännande. Annars skall det vara förgäfvets och amputationen leda till ett Rückfall.

En djup känsla så väl af huru kallt interesset för vetenskap, konst och bildning i allmänhet är hos oss, huru svagt det andliga lifvets låga flämtar vid Universitetet, ingen förhoppning om att någon med större krafter skall gripa företaget an, ett oinskränkt förtroende till det ungdomliga mod som bor i djupet af våra kamraters bröst, detta har drivvit Herman och mig till en plan, som hvarje kall åskådare skall kalla förmäten och som äfven i sjelfva verket vore det, om den hvilade på någon annan grund, än den nämnda. Planen, hvarom vi utbada oss Brors godhetsfulla utlåtande, är att med början af nästa år begynna en tidskrift, hvars ändamål bleve att behandla hithörande frågor. Naturligtvis kan i Finland, såsom sakerna nu stå, någon rent vetenskaplig tidskrift omöjligt bära sig, så vida der ej står någon Berzelius i spetsen – ; vi önskade blott bringa samtidens andliga interessen till tals, så populärt, som både vår egen och en större allmänhets bildning tillåte det. Enligt planen skulle deri komma att upptas 1:o poesier, dels inhemska, dels öfversättningar från de nyaste och bästa tyska, Franska, Engelska, kanske Italienska och Spanska författare; 2:o Uppsatser af allmänt Aestetiskt, Filosofiskt, Historiskt och Philologiskt innehåll; 3:o notiser om de ammärkningsvärdaste företeelser inom vetenskapens och konstens gebit i allmänhet, om Universitetets litteratur, Vetenskaps Societeten, Finska Litteratursällskapet etc. – I allmänhet komma recensioner att upptas blott af de viktigaste inhemska arbeten af allmänt interesse. I allmänhet önskade vi hellre ge åt företaget en lifvande, än nedslående ton, hellre uppmuntra än kritisera, utom der det är nödigt. Huru mycket vi kunna bygga på egna krafter kan Bror finna; – men saken skall tala. »Wir müssen das Vorurtheil für das Vortreffliche haben, dass es sich in den Gebrauch setze und beliebt mache», säger Hegel. Bundtsförvandter skola vi söka skaffa an, ehuru detta är det kinkigaste. Kunde man i hvarje häfte – 6 om året, å 4 ark hvarje, ha vi ungefär tänkt på – få helst någon uppsatts af en äldre, anseddare man, vore deremot mycket vunnet, både i allmänhet och för oss speciellt hvilka man ej skall underlåta att brännmärka med öfversitteri och andra glåpord. – Vi ha ännu nämnt åt ingen derom och afvakta med otålighet Brors tanke i ämnet. – Förlåt Bästa Bror och skrif det på egen räkning om Bror genom för mycket deltagande narrat mig att förmycket vara till besvär.

40

Brors tillgifnaste
Robert.

269 J. V. SNELLMAN – J. R. TENGSTROM 21.XI
1844
HUB, Kellgreniana

Bästa Bror Roberte!

50

Ditt förtroendefulla bref är af art att kräfva snabbt svar, och jag vill gifva det, så godt jag kan.

Förvånas då icke, att jag tager saken kallt; ty ett blott echo till Din raska transport skulle föga gagna. Det företag, hvarom Du nämner, är ju en liten hvardagssak, och låt oss så anse den. 1:o Uppsatser i